

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 11-13-6981

ניתן ביום 06 אוגוסט 2015

המערער

שלמה דרעי

-

המשיב

המוסד לביטוח לאומי

לפני: הנשיא יגאל פליטמן, סגנית הנשיא ורדה וירט ליבנה, השופטת רונית רוזנפלד

נציג ציבור (עובדים) מר איתן כרמון, נציג ציבור (מעסיקים) מר אמנון גדעון

בשם המערער - עו"ד אבי רביב

בשם המשיב - עו"ד רמי יפרח

פסק דין

השופטת רונית רוזנפלד

כללי

1. ליקוי השמיעה והטנטון בהם לוקה המערער הוכרו כ"פגיעה בעבודה" ונקבעו לו בגינם אחוזי נכות, בתחולה משנת 2000. נציין כבר כאן, כי ההכרה בליקוי כפגיעה בעבודה הייתה על פי הוראות חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה- 1995 (להלן גם- החוק) עוד לפני שנכנס לתוקפו סעיף 84א לחוק, כפי שתוקן במסגרת תיקון מס' 79 לחוק, בשנת 2005. על פי הוראת סעיף 107(א) לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו במועד תחילת הנכות של המערער, ובהתאמה לשיעור הנכות שנקבע לו, שולם למערער מענק בשיעור של 70 קצבאות. לימים, הוכרה החמרה שחלה במצבו של המערער, ובשתי הזדמנויות הועלו אחוזי הנכות שנקבעו לו. בהתאמה, ועל סמך הוראת סעיף 107 לחוק כפי שתוקן בינתיים, הוכרה זכאותו לתשלומי מענק נוספים, בשיעור של 43 קצבאות כל אחד. המחלוקת שבין הצדדים סבה על שיעור המענק שלו זכאי המערער לאחר שהוכרה החמרה במצבו. זאת, בשים לב למהות פגיעתו, ולאור הוראת התיקון לחוק ומועד

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 11-13-6981

תחילתו. טענת המערער כי הוראת התיקון לחוק אינה חלה בנסיבות העניין, וכי הוא זכאי למענקים בשיעור של 70 קצבאות בגין ההחמרה שחלה במצבו נדחתה על ידי בית הדין האזורי בבאר שבע (השופט אילן סופר; בל' 13-01-38128). על קביעה זו של בית הדין האזורי סב הערעור שלפנינו.

הרקע העובדתי

2. לפי העולה מן המסמכים שבתיק, המערער, יליד 1949, עבד משנת 1968 ועד לשנת 2005 בנמל אילת בחשיפה לרעש. בשנת 2003 הגיש המערער תביעה לתשלום דמי פגיעה למוסד לביטוח לאומי. ביום 16.7.2003 הכיר פקיד התביעות במוסד בירידה בשמיעתו של המערער כפגיעה בעבודה. במסמך מיום 16.7.2003 המופנה אל המערער חתום על ידי גבי גורלי שרה, מצוין כי הירידה בשמיעה הוכרה כ"פגיעה בעבודה". במכתב נוסף של הגבי גורלי מאותו מועד, הממוען אל נמל אילת, מצוין כי הפגיעה הוכרה כ**מחלת מקצוע**. בכל מסמכי הוועדות הרפואיות בעניינו של המערער, מצוין כי ההכרה בפגיעה היא כ**מחלת מקצוע**.

3. ביום 29.3.2004 קבעה ועדה רפואית מדרג ראשון כי למערער דרגת נכות יציבה בשיעור 10% בגין טנטון, **בתחולה מיום 22.12.2000**. כאמור, למערער שולם בשלב זה מענק בשווי 70 קצבאות, וזאת בהתאם לנוסח הוראת החוק כפי שהיה בשנת 2000, כדלקמן: **"מענק לנכה עבודה שדרגת נכותו 9% או יותר אך פחות מ-20% 107. (א) נכה עבודה כאמור בסעיף 104(ג) ישלם לו המוסד מענק בסכום המתקבל מהכפלת קצבה חודשית, בשבעים....."**

4. ביום 1.6.2003 תוקנה הוראת סעיף 107(א) לחוק במסגרת תיקון 61 לחוק, באופן שהמענק הועמד על סכום המתקבל מהכפלת הקצבה החודשית ב-43. תיקון זה להוראת סעיף 107(א) לחוק התקבל בסעיף 58 לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), תשס"ג-2003 להלן גם: **החוק המתקן**.

לעניין תחילת הוראת התיקון, קובע סעיף 59(ט) לחוק המתקן כך:

"הוראות סעיף 107 בחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 58(9) בחוק זה, יחולו על פגיעה בעבודה שאירעה ביום התחילה או לאחריו; היתה הפגיעה בעבודה מחלת מקצוע – יחולו הוראות הסעיף האמור על מי שהזכאות למענק נוצרה לגביו ביום התחילה או לאחריו" (ההדגשה שלי ר.ר.).

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 13-11-6981

סעיף 109 לחוק המתקן קובע כי "יום התחילה" הוא 1.6.2003. נדגיש כבר כאן כי הוראת סעיף 59(ט) היא העומדת במרכז הדין בערעור (להלן גם: **הוראת התחולה**).

5. ביום 2.10.2005 הגיש המערער בקשה לדיון מחדש לפי תקנה 36 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשט"ז-1956. בעקבות בקשה זו של המערער וקביעות הוועדות הרפואיות בעניינו, התנהלו מספר הליכים בבית הדין לעבודה, עד אשר בשנת 2009 נקבעה למערער דרגת נכות יציבה בשיעור 14.5%, בתחולה מיום 2.10.05. המוסד לביטוח לאומי שילם אז למערער מענק בגין דרגת נכות בשיעור 4.5% במכפלה של **43 קצבאות**. ביום 13.11.2012 קבעה ועדה רפואית לעררים כי יש להחיל את תקנה 15 בעניינו של המערער, והעמידה את דרגת נכותו בגין ליקוי שמיעה וטנטון, על 19%, בתחולה מיום 2.10.2005. נוכח זאת שילם המוסד מענק בגין קביעת דרגת הנכות הנוספת בשיעור 4.5%, במכפלה של **43 קצבאות**.

6. המערער הגיש תביעה לבית הדין האזורי בה טען כנגד החלטת פקיד התביעות לגבי דרך חישוב המענק. בתביעתו טען כי "**מאוחר והפגיעה בעבודה של התובע הייתה בטרם יום התחולה של חוק ההבראה הרי שתיקון סעיף 107 לחוק אינו חל על התובע ולפיכך יש לחשב את המענקים על פי סעיף 107 טרם תיקונו בחוק ההבראה, דהיינו החישוב צריך להיעשות על פי מכפלה של 70 קצבאות**". בשלב יותר מאוחר של ההליך טען המערער כי פגיעתו הוכרה כמיקרוטראומה ולא כ"מחלת מקצוע", ומשום כך לא חלה עליו הוראת החוק המתקן, ועל כן הוא זכאי למענקים לפי מכפלה של 70 קצבאות, ולא כפי ששולמו לו.

פסק הדין של בית הדין האזורי

7. בית הדין האזורי ציין, כי בסעיף 59(9) לחוק המתקן קבע המחוקק מפורשות כי סעיף 107(א) בנוסחו המתוקן יחול על פגיעה בעבודה שאירעה ביום התחילה או לאחריו. כאשר מדובר במחלת מקצוע, יחול הסעיף בנוסחו המתוקן על מי שהזכאות למענק נוצרה לגביו ביום התחילה או לאחריו. המועד בו נוצרו התנאים המזכים למענקים הנוספים למערער הוא המועד בו נקבעה התוספת לשיעור אחוזי נכותו, דהיינו, בשנת 2009 ובשנת 2012. מועדים אלה הם מאוחרים ליום התחילה של סעיף 107(א) המתוקן,

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 11-13-6981

שנקבע ליום 1.6.2003. בית הדין דחה את טענת המערער לפיה הירידה בשמיעה הוכרה כפגיעה בעבודה על דרך תורת המיקרוטראומה, מאחר שמדובר במחלת מקצוע. משכך קבע בית הדין האזורי כי בדין שילם המוסד את המענקים לפי קצבה חודשית במכפלה של 43 קצבאות. נוכח תוצאה זו קבע בית הדין כי התייתר הדיון בטענת ההתיישנות שהעלה המוסד כנגד תביעת המערער, ככל שהיא נוגעת להחלטת פקיד התביעות משנת 2009 לשלם את המענק בשיעור של 43 קצבאות.

הערעור

8. בהחלטה מיום 24.6.2014 קבענו כי הערעור מתאים להכרעה על סמך סיכומים בכתב. אשר על כן, פסק הדין ניתן בזאת על יסוד סיכומי הצדדים בכתב וכלל החומר שבתיק בית הדין.

עיקר טענות הצדדים בערעור

9. **המערער טוען** כי ליקוי השמיעה ממנו הוא סובל, שהוכר כפגיעה בעבודה, אינו עומד בתנאים כפי שנקבעו להכרה בו כ"מחלת מקצוע", כפי שנקבעו בסעיף 7 לחלק ב' של התוספת השנייה לתקנות הביטוח הלאומי (ביטוח מפני פגיעה בעבודה), התשי"ד-1954. לפי הוראת הסעיף, ליקוי השמיעה יוכר כמחלת מקצוע ככל שהתמלאו בו התנאים הבאים: **"נזק לאוזן הפנימית הנגרם על ידי חשיפה לרעש, שהביא לירידה בכושר השמיעה בתדירויות הדיבור"**, עקב **"עבודה ממושכת בתנאי רעש ממוצע ומשוקלל של לא פחות מ-85 דציבל"**. לדברי המערער, מממצאי בדיקה רפואית שנערכה לו בבית החולים שניידר ביום 3.6.03 עולה כי **"לא נגרם נזק לאוזן הפנימית שהביא לירידה בכושר השמיעה בתדירויות הדיבור, ובנוסף ועדה רפואית קבעה לראשונה 10% בגין טנטון בלבד ללא אחוזי נכות בגין ליקוי שמיעה"**. כמו כן, במכתב המוסד בו הוכרה פגיעתו בשעתו לא צוינה ההכרה בפגיעה כמחלת מקצוע, ואף בכתב ההגנה לא נטען כך על ידי המוסד. בית הדין האזורי קבע שפגיעתו היא בגדר מחלת מקצוע, מבלי שניהל דיון הוכחות בשאלה אם מדובר במחלת מקצוע או במיקרוטראומה. לטענת המערער גם לא מתקיים אצלו התנאי של **"עבודה ממושכת בתנאי רעש ממוצע של לא פחות מ-85 דציבל"**. המערער מציין כי אמנם נכתב במסמכי הוועדות הרפואיות כי פגיעתו היא מחלת מקצוע, אך הגורם שמציין אבחנה זו הוא פקיד התביעות, שאינו בודק את מסמכי התיק באופן יסודי, ומאבחן כך לצרכי נוחות וסיווג נושא התביעה בלבד. קביעתו של

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 13-11-6981

פקיד התביעות הועתקה באופן אוטומטי לכל פרוטוקולי הוועדות, ואין ליתן לכך משמעות.

אשר לטענת ההתיישנות- המערער מבהיר כי לא הודע לו בהחלטת פקיד התביעות כיצד חושב תשלום המענק בשנת 2009, ובמכתבו מיום 18.12.2012 לא ציין פקיד התביעות כי דחה את תביעתו מחמת התיישנות. משלא נטענה טענת ההתיישנות בהזדמנות הראשונה לא התיישנה תביעתו.

נוכח זאת, ומאחר ש"עסקינן בפגיעה בעבודה שהינה ליקוי שמיעה ואשר נגרמה בדרך של מיקרוטראומה שכן אין זו תאונת עבודה ואין זו מחלת מקצוע ... המערער זכאי לקבלת תשלום מענק הנכות שנקבעה להחמרת מצב החל מיום 2.10.2005 על פי מכפלה של 70 קצבאות חודשיות בהתאם לסעיף 107 לחוק כפי שהיה בתוקף בתאריך הפגיעה, קרי 21.12.2000."

המערער מבקש כי עניינו יוחזר לבית הדין האזורי, על מנת שידון בשאלה האם ליקוי השמיעה בו לקה הוא מחלת מקצוע או מיקרוטראומה. לחלופין מבקש המערער כי ייקבע כי ליקוי השמיעה נגרם בדרך של מיקרוטראומה, ולפיכך, יש להורות למוסד לשלם לו הפרשי מענק נכות בגין התוספת בת 9% לדרגת נכותו, בגובה קצבה חודשית במכפלה של 70 קצבאות.

10. **המוסד לביטוח לאומי** טוען כי ממכתבו של פקיד התביעות מיום 1.6.7.2003, מפרוטוקולי הוועדות הרפואיות שהתכנסו בעניינו במשך השנים ומכלל המסמכים שבתיק עולה בבירור כי פגיעתו של המערער הוכרה מלכתחילה על ידי פקיד התביעות כמחלת מקצוע, ולו מסורה הסמכות לעשות כן. **לטענת המוסד זכאותו של המערער למענק בגין החמרת מצב נוצרה ביום 2.10.2005**, לאחר תיקון סעיף 107(א) לחוק. משכך, הוא זכאי למענק בגובה 43 קצבאות חודשיות בלבד. המוסד מוסיף ומפנה לפסיקת בית הדין האזורי בחיפה, לפיה על פי קביעת המחוקק, במקרה של פגיעה שהיא בגדר מחלת מקצוע כמו גם במקרה של פגיעה על דרך המיקרוטראומה שבשניהם לא ניתן להצביע על מועד מסוים להתרחשות האירוע המזיק, התיקון יחול על מי שהזכאות למענק נוצרה לגביו ביום התחילה או לאחריו. כלומר, הוראת התיקון המתייחסת למחלת מקצוע נכונה גם לפגיעה על דרך המיקרוטראומה (ב"ל 144/05 אבו זר עזיז – המוסד (6.10.05)).

אשר להתיישנות - לטענת המוסד, הוא העלה טענתו בדבר התיישנות התביעה בהזדמנות הראשונה, במסגרת ההליך בבית הדין. במכתב פקיד התביעות למערער מיום

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 11-13-6981

14.1.2009 פורט אופן חישוב המענק לפי 43 קצבאות חודשיות. משכך היה על המערער להשיג על החלטה זו במועד. משהמערער לא עשה כן, תביעתו התיישנה. המוסד מציין עוד כי אין חובה על פקיד התביעות להעלות טענת התיישנות במכתבו למבוטח.

דיון והכרעה

11. לאחר שנתנו דעתנו לכלל החומר שהובא לפנינו במסגרת הערעור הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות. זאת משעה שאין המערער מבסס טענתו כי יש להכיר בליקוי השמיעה בו לקה במסגרת תורת המיקרוטראומה, בהבחנה ממחלת מקצוע. ואפילו הייתה נכונה טענת המערער כי פגיעתו הוכרה כפגיעה בעבודה על יסוד תורת המיקרוטראומה, לא היה בכך כדי לסייע בידו לעניין תחולת הוראת החוק המתקן, באשר הוראת התחולה לעניין פגיעה מסוג מחלת מקצוע היא ההוראה הנכונה ליישום גם לעניין פגיעה מסוג מיקרוטראומה. להלן נבחר מסקנתנו, ראשון ראשון ואחרון אחרון.

12. אין המערער חולק על כך כי במסמכי הוועדות הרפואיות שלפניהן עמד לאורך שנים צוינה פגיעתו כ"מחלת מקצוע". אף אין חולק כי במכתב המוסד מיום 18.12.12 אותו צירף המערער לכתב התביעה שהגיש לבית הדין האזורי, מובהר כי חישוב המענק על פי הוראת התיקון לחוק מבוסס על ההכרה בפגיעתו כ"מחלת מקצוע". בכל זאת, אין בכתב התביעה שהגיש המערער, ולו טענה אחת כנגד היות פגיעתו מוכרת כ"מחלת מקצוע", בעוד שהנכון היה להתייחס אליה כפגיעה על פי תורת המיקרוטראומה. מן הסתם בהעדר טענה לעניין זה, נמנע המוסד להתייחס בכתב ההגנה ל"סיווג" פגיעתו של המערער.

בדיון מוקדם שהתקיים בבית הדין האזורי טען המבקש קצרות כי פגיעתו היא מסוג מיקרוטראומה, ואינה בגדר מחלת מקצוע. עם זאת הסכים כי המחלוקת בתיק היא משפטית, ולא ביקש להביא ראיות להוכחת טענתו. בכל זאת מצא המערער לנכון להעלות בסיכומיו בבית הדין האזורי טענות עובדתיות לעניין הבדיקות הרפואיות שעמדו בבסיס ההכרה בפגיעתו, שאינן עולות בקנה אחד עם התנאים להכרה בפגיעה כמחלת מקצוע. טענותיו לעניין מידת הרעש במקום העבודה, שאף הוא לדבריו אינו עולה בקנה אחד עם הגדרת הליקוי בשמיעתו כמחלת מקצוע, הועלו לראשונה במסגרת הערעור. הנה כי כן, בשים לב לכך שבכל מסמכי הוועדות הרפואיות מוגדרת פגיעת

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 11-13-6981

המערער כמחלת מקצוע, טענותיו של המערער בדבר מהות הליקוי ממנו הוא סובל, שאיננו מחלת מקצוע, נטענו אך בעלמא, וודאי לא הוכחו. המערער לא הבהיר על שום מה יש לאפשר לו להוכיח טענתו ולשם כך להחזיר את עניינו לבית הדין האזורי.

13. לשלמות התמונה לפנינו בעניין הוראת התיקון המבחינה בין פגיעה בעבודה מסוג תאונה בעבודה לבין "מחלת מקצוע" נפנה לעניין זה לפסק דין מנחה בסוגיה הוא פסק דינו של בית דין זה בעניין מישל חדד (עב"ל (ארצי) מישל חדד – המוסד לביטוח לאומי (15.5.2012)) בו נקבע כך מפי השופט אילן סופר:

16. סעיף 59(ט) לחוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל דן באופן מפורש במועד התחולה של תיקון 61. המחוקק קבע את העיקרון לפיו הוראות סעיף 107 המתוקן, יחולו על פגיעה בעבודה שארעה ביום התחילה או לאחריו. אלא שלכלל זה נקבע חריג המתייחס לפגיעה בעבודה מסוג מחלת מקצוע. במקרה כזה, מועד התחולה הוא על מי "שהזכאות למענק נוצרה לגביו ביום התחילה או לאחריו."

17. משכך, נשאלת השאלה מה משמעות הביטוי "הזכאות למענק נוצרה לגביו", האם הכוונה היא למועד בו הוכרה לראשונה הפגיעה בעבודה כמחלת מקצוע, או למועד שבו קבעה הוועדה הרפואית את דרגת הנכות של המבוטח. שאלת מועד היווצרות הזכאות למענק, נבחנה על ידינו בעבר, בהקשר למועד תחולת תיקון מס' 19 לחוק הביטוח הלאומי על סעיף 107(א) לחוק, בפרשת דוד פריג', שם נאמר כך:

" על פי חוק הביטוח הלאומי יש לאבחן בין זכאות לגמלה לבין זכאות לתשלום גמלה.

הזכאות לגמלה משמעה - שהתובע עונה על תנאי הדין המזכים בגמלה. הזכאות לתשלום גמלה נבחנת לאחר שקמה הזכאות לגמלה והיא מותנית בתנאים נוספים, כגון: זכאות לכפל קצבה על פי סעיף 320(ג) לחוק; תשלום דמי ביטוח על פי סעיף 366 לחוק; מועד הגשת התביעה למוסד על פי סעיף 296 לחוק וכו'."

מכאן כי קיימת אבחנה בין הזכאות לגמלה לבין הזכאות לתשלום הגמלה. והזכאות לגמלה משמעה שהמבוטח עונה על תנאי הדין המזכים בגמלה. על מסקנה זו חזרנו גם בפרשת מנחם אעידן בקובענו כי המועד "שבו נוצרו התנאים המזכים במענק" הינו "מועד תחילת הנכות", כפי שקבעה הוועדה. כך, גם נפסק, כי התאריך שקבעה הוועדה הרפואית כיום תחילת הנכות "הוא התאריך בו בשלה הנכות, ועקב כך נולדה מאותה עת זכאותו של המבוטח לקצבה או למענק"

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 6981-11-13

מכאן כי דעתנו היא כדעת בית הדין קמא כי המועד בו נוצרו התנאים המזכים למענק, הוא אותו מועד בו נקבעה התוספת לשיעור אחוזי הנכות של המערער, דהיינו מועד תחילת הנכות כפי שנקבע על ידי הוועדה הרפואית - 3.6.10. כך ולא מועד מוקדם יותר, בו טרם התגבשה הנכות המוגדלת" (וראו ההפניות שם).

14. הנה כי כן, ובזיקה לענייננו, משהליקוי בו לקה המערער הינו בגדר מחלת מקצוע, הרי שהמועד הרלוונטי בו נוצרה הזכאות למענקים בגין ההחמרה שהוכרה במצבו הוא יום 2.10.05, שהחל ממנו מוכרת הנכות המוגדלת של המערער. מועד זה הוא מאוחר למועד תחולת החוק המתקן שנקבע ליום 1.6.03, ומשכך, הזכאות על פי הוראותיו היא למענק בשיעור 43 קצבאות. במאמר מוסגר נציין, כי המועד הרלוונטי לבחינה הוא המועד שהחל ממנו מוכרת הנכות המוגדלת ולא מועדי החלטות הוועדה בשנים 2009 ו-2012 כפי שקבע בית הדין האזורי.

15. המערער אינו חולק על כך כי לו הייתה מוכרת פגיעתו כ"מחלת מקצוע" כי אז חלה הוראת התיקון, במובן זה שהזכאות היא למענק בשיעור 43 קצבאות. ועל כן, משהובהר כי פגיעת המערער הוכרה כמחלת מקצוע ולא הוכח אחרת, ולאור מועד זכאות המערער למענק שהוא 2.10.05, לאחר מועד תחולת החוק המתקן, בדין נקבעה הזכאות למענק על פי הוראת החוק המתקן בשיעור של 43 קצבאות.

16. אף שניתן היה בדברים עד כאן לחתום ולסיים הכרעתנו בערעור, ולאור הטענות שבערעור, אנו מוצאים לנכון להוסיף הבהרות אחדות בקשר לפגיעות בעבודה מסוג מיקרוטראומה, לרבות בזיקה להוראות החוק המתקן. כפי שיובהר בהמשך, אף לו היה נקבע כי פגיעת המערער הוכרה במסגרת תורת המיקרוטראומה, וכפי שכבר ציינו, לא כך הם פני הדברים, לא היה בכך כדי לשנות במאום לעניין תחולת הוראת החוק המתקן על תשלום המענקים מושא הליך זה. והכל כפי שיובהר ויפורט להלן.

תאונה, מיקרוטראומה ומחלת מקצוע

17. לאור הטענות שבערעור, לא למותר הוא להזכיר כי ניתן להכיר בפגיעה כפגיעה בעבודה באחת משלוש האפשרויות הבאות: **תאונה** - שהיא אירוע שניתן לאתרו במישור הזמן והמקום; **מחלת מקצוע**, שהיא רשימה סגורה של מחלות שהופעתן או התפתחותן קשורה או נגרמה עקב העבודה, ו**מיקרוטראומה**, שאינה אלא תורה יציר הפסיקה,

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 11-13-6981

שמטרתה לפצות את המבוטחים שמחלתם קשורה לתנאי עבודתם אולם אין היא מחלת מקצוע או תאונת עבודה במובנה הרגיל. ידוע הדבר, כי תורת המיקרוטראומה פותחה מלכתחילה על מנת לפצות **"מבוטחים שלקו במחלות שהתפתחותן או הופעתן קשורות או נגרמות באופן משמעותי על-ידי עבודתם, אולם הן טרם הוכרו כמחלות מקצוע"** (דב"ע (ארצי) נה/116-0 המוסד לביטוח לאומי – איטה שטיין, פד"ע לו 577, 583 (2000)), והיא בבחינת "מפלט האחרון" למבוטח הסובל ממחלה שאינה מחלת מקצוע ולא נפגע בפגיעה חד פעמית (דב"ע נה/93-0 המוסד לביטוח לאומי- עזרא קורן, פד"ע לא 607, 611 (1998)).

בקשר להכרה בפגיעה מסוג המיקרוטראומה נדגיש, כי ככלל, לא נמצא בחוק הביטוח הלאומי או בתקנות שהותקנו מכוחו אזכור או התייחסות לביטוי "מיקרוטראומה" שכל כולו הוא יציר הפסיקה. בהתאמה, לא נמצא הסדר מיוחד לקטגוריה הזו של פגיעה בעבודה, במסגרת הוראת התחולה כפי שנקבעה בחוק המתקן. על תחולת החוק המתקן על פגיעות שהוכרו כפגיעה בעבודה לפי תורת המיקרוטראומה יש ללמוד מתוך מהותה של המיקרוטראומה, ולאור ההסדר הכולל כפי שנקבע בסעיף 107 לחוק כפי שהוחל על פגיעות בעבודה לסוגיהן השונים.

18. בבואנו לשקול כיצד ליישם את הוראת התחולה שבחוק המתקן על פגיעות בעבודה שהוכרו במסגרת תורת המיקרוטראומה, נפנה ראשית לפסק דינו של בית דין זה בעניין **עמירם כץ**, שם נדונה תכלית הוראתו של סעיף 107 לחוק, ונבחנה, ביחס להוראותיו, הפגיעה בעבודה לסוגיה השונים. בעומדו על תכלית הוראת הסעיף ציין חברי הנשיא פליטמן כי **"מענק הנכות כגמלת הנכות בעבודה, נועד לאפשר לנפגע העבודה שפגיעתו אינה קשה לשמור על רמת ההכנסה בה חי קודם לפגיעה בעבודה. אולם מכיוון שהפגיעה אינה קשה, משולמת הגמלה בסכום חד פעמי שהזכאות לו קמה במועד קום הנכות היציבה"** (עב"ל (ארצי) 1304/04 עמירם כץ – המוסד לביטוח לאומי (31.12.07), בפסקה 7ד'. ההדגשה שלי, ר.ר, להלן: **עניין עמירם כץ**).

בבוא בית הדין בעניין **עמירם כץ** ליישם את הוראת הסעיף לעניין תשלום המענק, בשים לב למועדים הרלוונטיים הקבועים בסעיף בהקשר של הגשת תביעה למוסד לאחר מועד היווצרות עילת התביעה, עלתה שם לבירור השאלה מהו מועד היווצרות העילה, בפגיעה בעבודה על כל שלושת סוגיה, עליהם עמדנו. בהתייחס לסוגיה זו קבע שם חברי הנשיא כי **"ככל שמדובר בתביעה להכרה בתאונה כתאונת עבודה - עילת התביעה קמה במועד קרות התאונה. ככל שמדובר בתביעה להכרה במחלת מקצוע או מיקרוטראומה כפגיעה**

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 6981-11-13

בעבודה ובהעדר זכאות לדמי פגיעה - עילת התביעה קמה במועד תחילת הנכות, שאז קמה הזכאות לגמלת נכות, אלא אם הוכח על ידי הנפגע שלא יכול היה להיות מודע לנכותו באותו המועד" (שם בפסקה 17, ההדגשה שלי ר.ר.).

19. נמצאנו למדים אפוא, כי לעניין מועד היווצרות העילה, קיים שוני משמעותי בין תאונת עבודה מחד, לבין פגיעה בעבודה מסוג מחלת מקצוע ומיקרוטראומה, מאידך. השוני כפי שמובהר בפסק הדין בין הפגיעות מן הסוגים השונים בקשר למועד היווצרות עילת התביעה אך מתבקש וכמעט ברור מאליו, נוכח אופיין השונה של הפגיעות. שהרי התאונה בעבודה ניתנת לאתר בזמן ובמקום, ואך ברור הוא כי עילת התביעה בגינה צומחת במועד בו אירעה, בעוד שפגיעות בעבודה מסוג מחלת מקצוע כמו המיקרוטראומה, מעצם טיבן מבשילות ומתגבשות לאורך זמן, ועל כן, נקבע כי עילת התביעה לגביהן קמה במועד תחילת הנכות.

עיון בהוראת התחולה שבחוק המתקן מעלה כי הבחנה זו בין הפגיעה מסוג תאונה לבין פגיעה מסוג מחלת מקצוע, לעניין מועד היווצר עילת התביעה בגינה, היא העומדת בבסיס הוראת החוק המתקן, שקבע לעניין תאונה כי המועד הקובע לגביה הוא מועד קרות התאונה, בעוד שלגבי מחלת מקצוע המועד הקובע הוא מועד הזכאות לגמלה, שהוא, כך כבר הבהרנו, מועד תחילת הנכות. מועדים אלה הם כאמור מועדי היווצרות עילת התביעה בגין הפגיעות בעבודה משני הסוגים.

אכן, המיקרוטראומה, כתורה שהיא יציר הפסיקה אינה מוזכרת מפורשות בהוראת החוק המתקן, לצידן של התאונה ומחלת המקצוע. אלא שמועד היווצרות עילת התביעה במקרה של מיקרוטראומה הוא כמו זה של פגיעה מסוג מחלת המקצוע- מועד תחילת הנכות שהוא גם מועד הזכאות לגמלה. משאלה הם פני הדברים הרי שהוראת התחולה שבחוק המתקן לעניין מחלת מקצוע, יפה ונכונה גם לפגיעה מסוג מיקרוטראומה.

20. הנה כי כן, נמצאנו למדים, כי בנסיבות המקרה שלפנינו, בין אם פגיעת המערער היא מסוג מחלת מקצוע ובין אם היא מעוגנת בתורת המיקרוטראומה, כך או כך, מועד תחילת נכות המערער לאחר שהוחמר הוא 2.10.05. זה גם מועד הזכאות למענק. מועד זה הוא לאחר 1.6.03, שהוא מועד תחילת החוק המתקן, ועל כן אפילו היה הליקוי ממנו סובל המערער מוכר בגדרה של תורת המיקרוטראומה, זכאותו על פי הוראת החוק המתקן היא ל- 43 מענקים.

לאור התוצאה אליה הגענו, אין לנו צורך להתייחס לטענת ההתיישנות.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 11-13-6981

21. סוף דבר

מכל הטעמים האמורים הערעור נדחה בזאת. אין צו להוצאות.

ניתן היום, כ"א אב תשע"ה (06 אוגוסט 2015) בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

 רונית רוזנפלד, שופטת	 ורדה וירט-ליבנה, סגנית נשיא	 יגאל פליטמן, נשיא, אב"ד
 מר אמנון גדעון, נציג ציבור (מעסיקים)	 מר איתן כרמון, נציג ציבור (עובדים)	